

Beelden

Hoopvolle Handelingen I (Rianne Andeweg, Karen Beelaar, Angelique Boel, Marinela Dijkhoff, Marieke Küttschreutter, Maartje Versluijs, Guus Vreeburg), Sophie Krier & Rineke Kraaij, Zicht op Rotterdam, Eiland van Brieneoord, 2014. Fotografie Labadie | van Tour. Geregistreerd onder Creative Commons Licentie CC-BY 4.0.

Hoopvolle Handelingen II (Rianne Andeweg, Karen Beelaar, Angelique Boel, Marinela Dijkhoff, Marieke Küttschreutter, Maartje Versluijs, Guus Vreeburg), Sophie Krier & Rineke Kraaij, Zicht op Rotterdam, 2014. Fotografie Labadie | van Tour. Geregistreerd onder Creative Commons Licentie CC-BY 4.0.

Hoopvolle Handelingen III (Rianne Andeweg, Karen Beelaar, Angelique Boel, Marinela Dijkhoff, Marieke Küttschreutter, Maartje Versluijs, Guus Vreeburg), Sophie Krier & Rineke Kraaij, Zicht op Rotterdam, 2014. Fotografie Labadie | van Tour. Geregistreerd onder Creative Commons Licentie CC-BY 4.0.

Hoopvolle Handelingen IV (Rianne Andeweg, Karen Beelaar, Angelique Boel, Marinela Dijkhoff, Marieke Küttschreutter, Maartje Versluijs, Guus Vreeburg), Sophie Krier & Rineke Kraaij, Zicht op Rotterdam, 2014. Fotografie Labadie | van Tour. Geregistreerd onder Creative Commons Licentie CC-BY 4.0.

Hoopvolle Handelingen

Hoe kom je samen tot iets dat werkt? In dit geval een beeld gebaseerd op de individuele ervaring van een hoopvolle handeling. Dag één van de werkweek Zicht op Rotterdam bleek een oefening in vertrouwen op elkaars expertise en in het wisselen van regie. Verslag van een regenachtige dag vol opklaringen.

De overtuiging dat iets zal gebeuren, vaak tegen alle betere logica in

Een lezing van aanjager Sophie Krier over hoop als ontwerp principe en -houding leidde de werkdag in. "All human wisdom is contained in these two words: Wait and Hope." Deze zin, de allerlaatste uit de avonturenroman *The Count of Monte Cristo* (Alexandre Dumas, 1844), kan gelezen worden als een oproep tot geduldig en hoopvol wachten totdat dingen op hun plek vallen. Wachten is dan niet iets passiefs maar een zachte vorm van invloed uitoefenen, de wereld onderwijl nauwkeurig in ons opnemend. Degene die stil wacht ziet veel meer dan degene die voorbij haast. Het Eiland van Brieneoord, ooit gemaakt door twee slijbplaten op elkaar te leggen om de doorstroming van de Maas mogelijk te maken, illustreert dit mooi: als het ene stil staat kan het andere doorstromen.

Als we ergens een beeld van hebben, kunnen we het ook (be)grijpen. Hebben we wel een beeld van de participatiesamenleving van morgen? Hoopvolle Handelingen I,II,III,IV zijn tot stand gekomen vanuit een gesprek over handelingen die hoopvol zijn (geweest) voor de deelnemers: het plezier van een onverwachte ontmoeting, alles achterlaten en elders een nieuw begin durven maken, een pompoenzaadje verpotten, het licht beschermen, dingen zonder angst aangaan, een drempel overgaan, eindelijk de was weer met plezier doen, het houden van en zorgen voor twee varkens tot de slacht en zelfs nog in hun voortbestaan als vlees, ruimte vinden in een yoga torsië, een beleidskeuze maken die niet voor de hand ligt maar wel het handelen van anderen mogelijk maakt.

Er is vervolgens gezocht naar manieren om deze persoonlijke ervaringen om te zetten tot iets waar de ander zich toe kan verhouden; bijvoorbeeld door de ervaring van een individu

als groep over te nemen. Of door de oorspronkelijke ervaring juist zo precies mogelijk te enceneren. Of door twee losse ervaringen een nieuwe relatie aan te laten gaan.

Het beeld van 'het bouwen aan een nieuw pad' is door de groep bedacht na het doorspreken van de synopsis van het adviesrapport 'Vertrouwen in burgers' uit 2012, geschreven door de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. Het rapport beschrijft treffend de kloof tussen burgers en beleidsmakers en doet een hoopvolle poging om handvaten aan te bieden ('het besturen van het onbestuurbare', 'de kunst van het loslaten', 'de schurende logica van burgers', 'miljoenen mensen maken miljoenen kleine correcties') om deze te dichten.

De werkdag leverde onverwachte, hoopvolle handelingen voor de toekomst op: de was doen als collectieve, alledaagse handeling die hoe dan ook altijd zal plaatsvinden, hoe hoogvliedend onze idealen ook zijn (de was als metafoor voor onderhoud en van steeds opnieuw beginnen) Het belang van juiste beleidskeuzes maken op de juiste moment (in elk systeem hangen keuzes nog steeds af van persoonlijke overwegingen, hoe schep je hier constructieve voorwaarden voor?). De dynamiek van een groep die altijd inclusief en exclusief zal zijn (het omarmt bepaalde denkbeelden en gedragsregels, en sluit andere waarden juist uit).

Het leverde ook nieuwe onderzoeksvragen t.a.v. van de denkbare en maakbare toekomst van een stad als Rotterdam:

Welk beeld ontbreekt er om op een heldere manier over de implicaties van participeren en samenleven na te denken? Is vertrouwen de belangrijkste hoeksteen van de participatiesamenleving? Is de term 'participatiesamenleving' wel de juiste en zo ja, wie participeert eigenlijk met wie (de overheid met de burger of de burgers met de overheid)?

Sophie Krier, 30 augustus 2014.